

JAN ŠINDELÁŘ, STALINŮV POMNÍK V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA UK PRAHA 2009 – RIGORÓZNÍ PRÁCE
POSUDEK:

Jan Šindelář se ve své rigorózní práci pokusil vylíčit komplikovanou historii pražského pomníku J. V. Stalina. Nedá se říci, že by šlo o události zcela neznámé, ale přesto ve všech souvislostech nedostatečně prozkoumané a zřejmě i smíšené s různými fantaziemi. Proto je velice důležité, jak autor svou práci koncipoval. Stavba tohoto pomníku představuje pro něj „zcela ojedinělý případ, ve kterém se protínají společenské, umělecké, politické i ekonomické vlivy“; svůj výklad člení především časově.

Pro práci se Šindelář opravdu pečlivě připravil shromážděním úctyhodného množství archivního materiálu, čerpal také z dobového tisku a osobních sdělení. Nejvíce poznatků evidentně přinesl průzkum písemné pozůstalosti vládních výborů, které měly tento podnik na starosti, a další vládních komisí. To mu také umožnilo popsat dosud neznámé nebo jen velmi málo známé aspekty, týkající se zejména technické a organizační stránky projektu. Čtenář se tak může dozvědět velmi zajímavé poznatky o druzích kamene a jeho těžbě, geologickém průzkumu Letné, dodavatelsko-odběratelských vztazích při vlastní stavbě, někdy až skutečně nečekané podrobnosti o Švecově pracovní morálce či obtížích při jeho snaze získat vlastní automobil. Vylíčení dobové atmosféry tak získává velmi mnoho na náležitě plastičnosti – zcela jasně třeba zarazí rozpor mezi významem, který stavbě přikládala „strana a vláda“, a těžko představitelnou nedbalostí, s níž se řešily některé zásadní problémy (např. pro hlavní Švecovy spolupracovníky, manžele Štursovy, představoval architektonické zapracování pomníku do krajiny jen „melouch“, který vykonávali vedle svého hlavního pracovního poměru). Je to myslím dobrá ukázka, jak fungoval celý systém, což samozřejmě ve větších rozměrech znázorňuje celý projekt pomníku.

Autorovi se tedy podařilo velmi dobře nastítnit celkové politické a společenské souvislosti této monstrózní stavby, ve srovnání s touto základní linií poněkud ustupuje do pozadí celkového zhodnocení významu Stalinova pomníku pro tehdejší (oficiální) umění i další ideové souvislosti. Ovšem po studiích Macurových není snadné přijít s něčím pozoruhodným – mohlo by se to podařit až po důkladnějším studiu dobové publicistiky, poezie či objasnění základů politiky v oblasti výtvarného umění. To však nechápu jako výtku a znevážení Šindelářovy práce, ale jako podnět pro její další rozvíjení.

Celkově soudím, že Jan Šindelář předložil kvalitní a v mnohém objevnou rigorózní práci, navrhuji proto, aby byla předložena k obhajobě.

Doc. PhDr. Jiří Pokorný, CSc.

V Praze 12. ledna 2010